

Arkeologisk förundersökning

Hoga 1:1, Haketorp 1:6 mfl Raä 171 och 196

Stenkyrka socken
Tjörns kommun

BOHUSLÄNS MUSEUM

Rapport 2005:36
Linnea Nordell

Rapport från utförd arkeologisk undersökning

IDENTIFIERINGSUPPGIFTER

Drnr	431-57813-2004	Eget Drnr	93/05 K	Kontorr	1352		
Socken/stad	Stenkyrka	Sn/stadsnr	1600	Fornrnr.	171, 196		
Landskap	Bo	Län	Västra Götaland	Kommun	Tjörn		
Trakt, kvarter, fastighet	Hoga 1:1 mfl, Haketorp 1:6 m fl		Ekonomisk karta 7180				
x-koord	6440401,61	y-koord	1252425,16	Nivå (lägsta)	10	(högsta)	15

UNDERSÖKNINGENS ART OCH OMFATTNING

Typ av exploatering	Ledningsdragning El	Kod	LE
Typ av undersökning	Förundersökning	Kod	FU
Uppdragsgivare	Fortum Service AB	Ansvarig institution	Bohusläns museum
Fältningsperiod	2005-05-10	tom	2005-05-12
Fältningsledare	Linnea Nordell	Antal dagar	2

	yta	volym	schakt	ext. yta	tim. grov	ark	maskin
Beräknad	0	0	4	0	0	16	16
Undersökt	0	0	3	0	0	16	16

UNDERSÖKNINGSOBJEKT OCH UNDERSÖKNINGSRESULTAT

Uppgifter ur RAÄ:s fornlreg.: Art av fornl. Gravfält Kod 05

Undersökningsresultat Raä 171: gravfält Kod 05

Uppgifter ur RAÄ:s fornlreg. Anläggningar, typ/form/antal i kod och klartext:

gravhögar, stensättningar, domarring

Undersökningsresultat
Raä 171: 047 flatmarksgrav
Raä 196: 047 flatmarksgrav

Datering i kod och klartext 12 Odaterat

Undersökning avslutad?

Fornlämning tidigare undersökt?

Införd på ekonomisk karta?

Kvarstår lagskydd för icke-undersökt del av fornlämning?

Fornlämning registrerad av RAÄ?

Antecknad i fornlregister?
(Fylls av FR)

Datum:

2005-05-23

Fältningsledarens underskrift

Linnea Nordell

Rapport från utförd arkeologisk undersökning

Beskrivning:

I samband med en ledningsdragning för elkabel på fastigheterna Hoga 1:1 m fl och Haketorp 1:6 m fl berördes två fasta fornlämningar, Stenkyrka 171 respektive Stenkyrka 196, se bilaga 1. Exploatör var Fortum Service AB.

Med anledning av ledningsdragningarna genomförde Bohusläns museum två förundersökningar i form av schaktningsövervakningar. Stenkyrka 196, ett gravfält, undersöktes 2005-05-10 och Stenkyrka 171, ett gravfält, undersöktes 2005-05-12:

Förundersökningarna gick ut på att schaktningsarbetet övervakades och ev. lämningar i schaktet dokumenterades. Inga fynd tillvaratogs. Vid ett tillfälle ändrades schaktets riktning för att undvika en grav, se under Stenkyrka 171.

Stenkyrka 196:

Schakt drogs för ledningar SV och SO om gravfältet enligt bilaga 2. Det SO schaktet låg i betesmark, som tidigare varit åkermark. Schaktet som grävdes här var 40 meter långt, 0,4 meter brett och 0,5-0,6 meter djupt. Lagerföljden bestod av ett matjordslager på sand. I den sydligaste delen av schaktet övergick sanden till lera. Inga fynd eller anläggningar påträffades.

Det SV schaktet lades i en åker och drogs in i en trädgård. Schaktet blev 65 meter långt, 0,4 meter brett och 0,5-0,6 meter djupt, se bilaga 2. Ca 4 meter från schaktets start framkom ett siltigt sotigt lager under matjorden. Lagret var 0,2 meter brett och innehöll enstaka fynd av bränd lera, kolsplitter och keramikbitar. Lagret finns med i schaktet ca 20 meter. Sedan försvinner det p g a en störning, orsakad av en äldre elkabel. I lagret påträffades två anläggningar, A1 och A2. A1 var en grop synlig i profilen, 0,4 m lång och 0,2 m djup. Den var fylld med sotig siltig sand och innehöll fynd av enstaka skördrända stenar och enstaka keramikfragment. Ett flintavslag påträffades också.

A2 var också en grop, som var nedgrävd i steril sand. Den påträffades 0,4 m under mark, var 0,3 m i diameter och innehöll samma fyllning som A1.

Efter kröken (se bilaga 2) lades schaktet på en äldre nedplöjd elkabel. Dock ändrades sträckningen strax ONO om A3 för att undvika en odling. Schaktet lades ca 0,5 meter norrut och A3 påträffades. A3 utgjordes av ett 0,1 m tjockt bälte av sotig jord och kol. A3 påträffades i steril silt ca 0,5 m under markytan. Bältet var ca 1 meter långt och synligt i profilen. På botten av schaktet syntes också ett flammigt lager innehållande kolbitar samt enstaka bitar av hårt bränd keramik. En av bitarna hade en glättad yta. P g a närheten till gravfältet tolkades A3 som en brandgrav. A3 fortsätter förmodligen åt S, men är stört av den äldre kabledningen. Anläggningen var ej synlig i det äldre kabelschaktet.

Resterande schaktningar åt SV gav inga fynd.

Förundersökningsfynden från Stenkyrka 196 tolkas som en brandgrav(A1), samt 2 gropar (A2 och 3) och lager med kulturpåverkan. P g a förundersökningens omfattning går det inte att klargöra om det rör sig om ett kulturlager från boplatz eller gravfält.

Stenkyrka 171:

Schakt drogs för elkabel på fastigheten Hoga 1:1 m fl, V om Hogagravfältet (Stenkyrka 171) och ny vägsträckning av väg 723. Undersökningsområdet ligger i åkermark i träda. I samband med förundersökningen och slutundersökningen av Stenkyrka 171 konstaterades det, att gravfältet sträckte sig på båda sidor om väg 723, men att synliga spår av gravarna på den V sidan försvunnit genom odling. På den västra sidan påträffades 22 bortodlade högar, varav 21 undersöktes. Idag pågår vägarbeten på platsen. Den enda synliga högen på den V sidan är Stenkyrka 172, den s.k. Kungahögen. Den är inte undersökt och berörs inte av vägarbetet. Tidigare undersökningar och arkivmaterial indikerar, att gravfältet haft en ytterligare sträckning åt V och NV (se kommande rapporter från Bohusläns museum).

Innan schaktningsövervakningen startade framkom, att exploatören ändrat ledningsdragningen utan att meddela Bohusläns museum eller Länsstyrelsen. Ett godkännande från Länsstyrelsen per telefon erhöles innan schaktningsarbetet kunde starta. Schaktet var genomgående 0,5 meter brett och 0,6 meter djupt. Schaktets sammalagda längd blev ca 100 meter.

Rapport från utförd arkeologisk undersökning

Schaktningen började mellan väg 723 och fastigheten Hoga 1:15 i åkermarken och löpte sedan runt Hoga 1:15, se bilaga 3. Markslaget var genomgående lera. Under de första 30 metrarna åt VSV (se bilaga 3) kom ett mörkare lerlager under det 0,3 meter tjocka matjordslagret. Lagret var 0,1 meter tjockt och hade enstaka inslag av bränd lera. Ett fynd av slagen flinta gjordes. Ca 20 meter VSV från starten hittades A1, en grav. I schaktet syntes en sotig mörkförgning med fragment av brända ben, bitar av obränt trä och ett flintavslag. A1 framkom 0,2 meter under markytan och var ca 5 meter lång (i schaktets riktning). I samråd med Länsstyrelsen gjordes ett kringgående schakt för att undvika graven, se bilaga 3. Detta schakt snuddade vid A1 i NO, men grävningen fortsatte i syfte att dokumentera gravens djup och ge en uppfattning om radie. A1 var 0,2-0,3 meter tjock och radien var minst 4 meter. Sträckan kring A1 lades igen och schaktningen fortsatte ytterligare 3-4 meter, fram till en korsande elkabel. Fortsatt schaktning skedde intill elkabeln och där påträffades inga fler anläggningar eller fynd. Det mörkare lerlagret, som tidigare funnits med i schaktet försvann också.

A1 tolkas som en bortodlad hög, mycket lik de tidigare undersökta gravarna från Stenkyrka 171. A1 kan betraktas som förundersökt. Det mörkare lerlagret tolkas som ett kulturpåverkat lager från förhistorisk tid, sannolikt knutet till gravfältet. Lagrets beskaffenhet har inte ytterligare kunnat utredas inom ramen för denna förundersökning.

Åtgärdsförslag: Förundersökningarna vid Stenkyrka 196 och 171 har givit vid handen, att gravar, anläggningar och kulturpåverkade lager sträcker sig utanför fornlämnigarnas tidigare kända gränser. Eventuella framtida exploateringar vid dessa fornlämningar bör föregås av förundersökningar.

Bilagor:

1. Utdrag ur fastighetskartan 7180, skala 1:10 000, med undersökningsområdena markerade.
2. Schaktplan Stenkyrka 196
3. Schaktplan Stenkyrka 171
4. Bildbilaga till rapport

Bilaga 2: Schaktplan Stenkyrka 196

- Schakt
- kulturlager
- anläggning

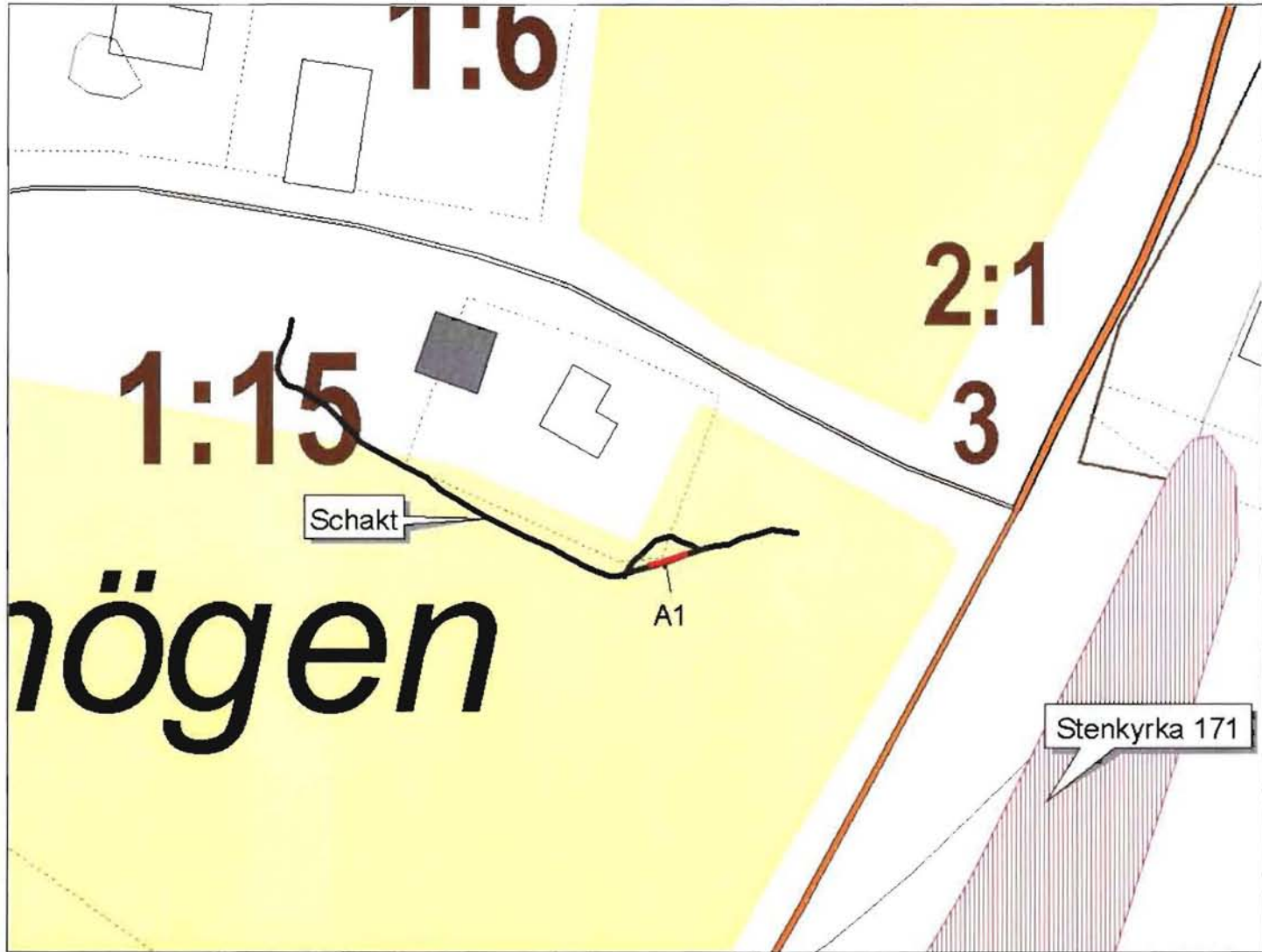

Skala 1:1000

0 50 100 Meters

Bilaga 3: Schaktplan Stenkyrka 171

- schakt
- anläggning

Skala 1:1000

0 50 100 Meters

Bilaga 4: Bildbilaga till rapport FU Hoga Haketorp

Alla bilder är tagna av Linnea Nordell.

Bilder från Stenkyrka 196

Bild 1: Schaktning SV om Stenkyrka 196. I denna åker återfanns samtliga anläggningar. I skogsbrynet NO om åkern ligger gravfältet.

Bild 2: A2, en grop, i botten på schaktet.

Bild 3. A3, en förmodad brandgrav, syns som ett kolbälte i profilen samt i botten på schaktet. Profil mot NNV.

Bilder från Stenkyrka 171

Bild 4. Elkabelschaktet åt O med väg 723 i bakgrunden i schaktets profil syns det mörka kulturpåverkade lagret.

Bild 5. Närbild på det kraftigt sotiga lager som kännetecknade A1, en bortodlad grav. Mitt i bild syns fragment av brända ben.

Bild 6. Graven undviks genom en kringgående rörelse. Övertäckningen av graven A1 har börjat i det ursprungliga schaktet.

Bild 7. A1 i profil mot SV. Här är anläggningen inte lika sotig som på bild 5.

